

СВОБОДА

Виходить щоденно рано.

**РЕДАКЦІЯ
И АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Ковто почт. шал. 143 322.
Адр. тел.: „Свобода“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в ираю 3900 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 10 фр. фр.,
Італії 10 лірів, Німеччині 5000
п. марок, Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 30 ч. ко-
рон, Румунія 50 лей, Бля-
гарії 50 левів, Австрії 5.000
мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень
звертатися до Адмі-
ністрації.
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
150 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Зазив.

Всі чччачі „Д л“ і „Свободи“ зволять прислати на мою адресу точний звіт про хід виборів, а саме:

1. Ніл-но було управлених до голосування до сойму і до сенату.

2. Точний вислід голосування до сойму і до сенату

3. Точні фанти тетрору і надужити при виборах з поданням свіднів.

Д-р ВОЛ. БАЧИНСЬКИЙ
а вюкат.
Львів, вул. КОСТЮШКА ч. 1А.

Львів, 18. листопада 1922.

Найважнішою поліцією закордонного життя під теперішню хвилию є англійські вибори. Результат їх має визначити напрямну лінію англійської політики на довгий час, а при значінних впливах Англії на світовому політичному ринку політика Англії в значній мірі визначає також і загальний уклад світової міжнародної коніюктури. При виборах в Англії отже вирішується не тільки питання про дальший напрям політики Англії, але й в значній мірі про напрям світової політики.

Правда, за останні два місяці в наслідок краху політики Льюїда Джорджа на Близькому Сході, в наслідок зміни уряду й невиробленості його провідної лінії, Англія багато страждала на своїому міжнародному значінню; її внутрішні ускладнення були зручні й в повній мірі використані Францією, впливи якої помітно зросли. Але було би проте великою помилкою думати, що упадок значіння Англії носить серйозніший і довгий характер. Англія має своє місце в світовій політиці, яке визначається її історичним минулим, її сучасним господарським значінням; можливі певні вагання в впливах Англії, але не може бути жадної мови про те, щоб Англія почала в світовій політиці відгравати другорядну роль, щоби вона цілком була підпорядкована лінії міжнародної політики Франції.

Головне питання, яке ставили собі англійські політики перед виборами, це питання про те, як вийде з них англійська робітничка партія. Англійський державний устрій мав і має одною з своїх основних передпосилок існування в англійському парламенті лише двох великих партій — консерватистів й лібералів — на взаємній конкуренції між якими й полягало функціонування всього англійського державного механізму. Останні роки висунули в англійському парламенті нову силу — англійську робітничу партію, яка колиб вона набула значніших впливів, могла би переіменити цілком традиційний уклад сил в англійському парламенті. Перед виборами висловлювалися сумніви й побоювання з приводу можливих великих успіхів англійської „Labour Party“, наслідком яких могли би явитися ве-

лікі переімени в укладі англійського політичного життя.

Результат виборів довів, що ці сумніви й побоювання були безпідставними. Консерватизм, який являється таким характеристичним для англійських відносин виявив себе й в цьому випадку в повній мірі. Вибори, правда, принесли певне збільшення мандатів робітничій партії, яка принесе збільшення її впливів, але не являється цей зріст впливів таким, який би міг внести кардинальні зміни в англійські відносини. Найбільш здобула під час виборів консервативна партія, але разом з тим й ліберальна партія, зокрема група Льюїда Джорджа, не одержала о стільки негативних результатів, які давали би можливість говорити, що ці групи цілком страшили на своїому значінню. Англійський парламент буде мати виразну консервативну більшість, але разом з тим при існуванні значнішої чим раніш опозиції у Франції робітничої партії являється цілком ясним, що більшість не може легкокоажити ліберальної групи.

Таким чином результати виборів дають підстави думати, що питання про коаліцію між консерватистами і лібералами мусить знову бути в тій чи иншій формі поставлено на порядок денний й переведено в життя. Надії тих, які бачили в зміні англійського кабінету й упадкові Льюїда Джорджа повну зміну англійської лінії в світлі результатів виборів виказуються цілком безпідставними. Різкого й крутого повороту в англійській політиці бути не може. Зокрема результати виборів, показують, що Льюїд Джордж, якого в польській пресі уважано за політичного мерця, зовсім не зійшов з політичної арени; не стратив цілковито своїх впливів й буде на далі відігравати роль в політичному житті Англії.

Наслідком виборів й організації нового парламенту в Англії, має бути остаточне усталення складу англійського уряду й вияснення його лінії, як в внутрішній так й в закордонній політиці. Не підлягає сумніву, що це усталення вже само по собі має причинитися до зросту міжнародного впливу Англії. Бо ті дві дипломатичні поразки, які зазнала на протязі останнього місяця Англія, коли вона й в справі репараційних виплат й в справі льозанської конференції мусіла себе підпорядкувати лінії Франції, знаходять своє пояснення в неясности й провізоричности лінії англійського уряду, який не хотів приймати відповідальних рішень до вияснення результатів виборів.

Закінчення виборів покладе кінець цій неясности англійської лінії, а це в значній мірі може спричинитися також до вияснення світової міжнародної коніюктури, яка зараз має всі ознаки невизначности, відсутности провідних ліній й ясних концепцій.

**Платіть партійний податок!!!
Присилайте на адресу! „Красивий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000.
Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!!**

Справа Сх. Галичини за кордоном.

„Daily Herald“ подає, що секретар зах-української делегації в Лондоні, п. Іван Петрушевич мав розмову в Центральному Бюро Преси, у котрій коротко зясував страшне становище Східної Галичини та нагадав про всі міжнародні акти й заяви, що торкаються нашого краю.

З повище згаданої розмови довідуємось, що недавно був у Лондоні б. Держ. Секретар Сполучених Держав за презилента Вільсона Б. Кольбі та конферував з лордом Керзоном м. и. про справу Східної Галичини; мабуть п. Кольбі реферуватиме цю справу перед радою послів.

Галицькі відчосини.

Причини арештувань.

Командант постерунку державної поліції в Піддністриах пов. Бібрка арештував дня 26. X. Стефана Озарко, господаря в с. Залісці і господарів в с. Піддністриах Максима і Дмитра Олійник, заявляючи їм, що сповняє приказ наданий „з гури“. Максимови і Дмитрові Олійник удалося одне мимом такого строгого приказу виратуватися з біди і вернутися вже з постерунку до дому, коли п. командантові обіцяли по пів кіря пшениці. З дня пізніше той сам пан арештував Івана Олійник, госп. в Піддністриах. По дорозі сейчас пан обіцяв арештованому, що дасть йому в Львові на волю, коли сей дасть йому 100.000 або поміняється з ним кобилами. Тому однак, що арештований не хотів згодитися ані на одно, ані на друге, опинився в Бригідках. — Ось які практики завелись. Ось яка причина арештувань. Для власного „гешефту“ пани команданти не вагаються заслонюватися приказами „з гури“. — Хитру штучку втяли ви, пане коман. Пшеничка сиплется вам, як манна з неба. Но але щасливі ті, у кого є пшеничка, або 100.000 мп. лежить готівкою, або хто має таку кобилу, щоби п. командантові подобалася, але щож мають робити ті селяне, або інтелігенти, котрих ви самі арештували, або на ваш донос арештовано, а у котрих того всего нема. В тім випадку ви, п. команд. сильно помилилися, коли і від сих думали щось заробити.

Дирекція поліції повинна заікавитися надужиттями своїх органів і потягнути ріжних пшеничок до відповідальности.
Бокс.

Вісти з поза крат.

З певних джерел інформують нас, що заряд поліції при вул. Льва Сапига (дефензива) при череслуханню в'язнів, проповує мільон марок нагороди тому, хто видасть організаторів „боювок“ в руки влади. „За jedno słowko dostanie pan milion marek“ так обіцяє комісар. Між иншим таку пропозицію поставлено студ. Сидорикови зі Львова і Желізкови із Любачівщини. Цему

Після польських виборів у Сх. Галичині.

Спалено будинки агітатора.

В Щирці спалено будинки судового вознього Пукаса. „Dziennik Ludowy“ пише, що огонь підложив українська боївка з пімсти за те, що Пукас агітував за виборами.

Переімення.

В с. Яичині не голосував гні один Українець.

В с. Коровичах голосувало тільки 3 Українців (М. Коваль, За-невич та ще один).

останньому жертвувано окрім того 30 тисяч „na buty“ як зачет.

Масові арештування.

Жидачівщина.

Перед виборами арештовано в м. Роздолі окрім поданих Грібеля і Юдаса; в с. Межирічу Адамка Романова; в Похривцях двоох братів Шумських; в Лісній Демеші Юркова, Бойка та управителя школи Федака.

Тернопіль.

Арештовано Юрка Ванчиського, Степана Кондратюка гімназіальних учеників в підозрінню в підпалі польських фільварків.

Мости великі.

Арештовано Івана Кухту та инших. Командант постерунку Вагнер обходиться з арештованими в жорстокий спосіб, побиваючи їх до безтями. Той самий Вагнер вже був караний за побой селян минушого року. Арештування переводиться без найменшої причини, а на свідків вини поклякається осіб, яким взагалі нема на світі.

Арештовано учителя 60-літнього старця Вертипороха якого Вагнер гнав пішком 28 км. до Жовкви.

Арештованим не дозволено подавати харчі, ані відвідувати їх.

Газети брехні.

„Dziennik Ludowy“ пише, що українська гімназія в Переімені є осідком українських боївок, казармою і курією та що всі професори гімназії були офіцерами тайних організацій, які склалися з гімназіальних учеників. З приводу того виарештувано гімназіялістів та учителів.

Ось в який спосіб, брехливими інформаціями псевдосоціалістичний орган роздуває огонь шовінізму серед своїх читачів.

Щирець.

Дня 4. XI. арештовано Івана Вовка, Степана Ющак, п. Гумецьку з Вербіжа.

Північ Ярослав.

В селі Корениця арештовано після переведеної ревізії о. Степана Дороша.

В с. Дусанові голосувало лише 2 Українців.

В с. Добрянках голосувало 2 Українців.

Рогатинщина.

В с. Фірлеві до сойму голосувало 5 Українців, а при виборах до сенату ділч Бєсядецькі платив за 1 голос фіру дров. Голосувало 0 осіб.

Щиреччина.

На загал цілий повіт здержався від голосування за виїмком одиниць (як н. приклад Курилас з Острова, Хомин зі Щирця та ще кількох).

Навіть Німці не взяли участі у виборах (колонія Розенберг).

Убито агітатора.

В Любичі Королівській невідомі особи застрілили Михайла Ланового, Українця, котрий агітував за виборами.

Гусятинщина.

День 12. листопада був днем проби політичної зрілості українського суспільства Гусятинського повіту. Ми з гордостю мусимо поділитись вісткою, що повіт наш поставив себе гідно в рішучий момент і заманіфестував свою волю. Мимо фурій арештувань майже всьої інтелігенції і свідоміших селян, мимо експедицій військових та баламучення селян вслякими прихвостнями з псевдо-хліборобської лісти — народ здержався цілковито від голосування. Багато сіл в Гусятинськїм не віддало ані одного голосу мимо мішаної людности, як напр. Босири, Кривеньке, Коцюбинчики, Колиндяни і інші, Латинники солідаризувались з українськими селянами та населенням. Багато сіл, як на сміх — віддало тільки по одному або по два голоси. По селах голосували переважно прихвостні двірські, кольоністи та Жиди.

Слід при цьому згадати, що населення не тільки що свідомо відтягалось від голосування.

Самбірщина.

В самбірськїм повіті в селах Лютовиска і Букова дня 5. листопада ц. р. крім Жидів і з баламучених Українців ніхто не прийшов до виборів. В п'ятницю 9. листопада в селі Лютовиска ходили поліцаї від хати до хати, робили гуси, а також шукали квартир для кавалерії. Арештували двох братів Весоловських, Івана Стренку і Кароля Мусейовського. Шукали також за там, управителем школи п. Стефаном Сілецьким, котрий przypadково не був в хаті.

Кавалерія розїхалась по обох селах. Зі страху вправді якась часть населення взяла участь в виборах до сенату. В п'ятницю 9. листопада поліція вимусила на вїтї і кількох людях підписати декларацію, котрої зміст нікому не відомий.

Желибори.

Підчас виборів до сенату на 213 управнених до голосування, голосувало 2 особи (ділч з жінкою). Ані один селянин не взяв участі у виборах.

Болехівщина.

Села Церківна, Станковець, Слобода, Липа і Лужки запроторені глибоко в горах і крім Церківної належать до найтемніших, між якими і народня свідомість ще не дуже вкорінена, а проте в день 5. листопада знайшлося мало таких, що приступили до голосування.

Найкраще списалася Церківна, бо крім кількох хрунів ніхто не заглянув до виборчого лькалю. Трохи гірше пішло в Слободі, бо народ був збаламучений і настрашений писарем Ільком Кільжаком, пришельцем з Герині к. Гошова. Але й ті, що голосували, були се громадські урядники та їх родини. У селах Линяни, Лужани і Станківчани наказав писар Ілько Кільжак голосувати на 24. листу, та страшив арештом і грошевими карами на случай бойкоту виборів. В день виборів вїтти і наганячі від досвіта гнали людей до голосування, страхаючи арештом, військом і т. д.

З другими виборами дня 2. XI. пішло ще краще, бо народ почув як поступили свідомі села і побачив, як їх ошукали і обдурили плачевні агітатори і ніхто не приступив до голосування. Не важилися вже наганячі розносити картки до голосування, бо настрої між селянами став рішучий. Збентежений і настрашений писар віддався в опіку п. комісаря і жовнірів. Комісар по богослуженню оголосив на майдані під церквою, що коли би писареві або вїтові заподіяно що зло або побито їх, то карна експедиція спалить село.

В звязку з виборами арештовано в Церківній в суботу дня 11. XI. о. Константина Штайдена, хорого на груди і проваджено 16 км. піхотою до Болехова, звідки відставлено до Стрия. А парохви Слободи о. Мандзикови Стафанови грозили арештуванням.

Устрики гєр. павт Лісно.

Перед виборами до села прийшло військо, яке сгероризувало населення. Голосували тільки члени громадської ради, зі страху, щоби їх не арештовано так, як минулого року.

Голова виборчої комісії Гігель давав кождому виборцеві картку ч. 26. (українсько-хрунівський комітет) і примушував голосувати. Треба згадати, що членами виборчої комісії назначило старостів сілх анальфабетів, бо свідомі Українці зрезигнували з тої почеси.

Стрийна.

Вибори відбулися в той спосіб, що місцеві Поляки на приказ ксьондза розносили по хатах картки ч. 8. і обіщували кождому дарувати чоботи за відданий голос.

Грозили також тюрмою, але мимо того голосували тільки мазури і Жиди. На мурах появилися виборчі відозви хрунівських комітетів, але в ночі селяне позривали їх і знищили.

Гологорова.

Перед виборами арештовано о. Гр. Паньчишина. До Гологорок на час виборів прийшло військо. Так в Гологорох як і прилучених Гологірки і Жашків Україні не голосували, окрім 4 збаламучених селян.

Борина, турчанецька пєзіту.

Вибори до польського сойму відбулися під страшним терором. В суботу дня 4. падолиста ц. р. перешов поліцаї з жандармом по селі та грозив, що хто на другий день не піде до виборів, то у нього закватується військо, а в день виборів уже рано порозходилися жандарми та військово по Борині і формально виганяли людей до виборів; хто цьому противився, то тому грозили приарештуванням. Так зробили приміром з дяком Мортуньцем. По жену місцевого пароха Морозову приїжджала 2 рази військова фіра враз з вояком і ті завезли її силою до голосування, а о. Морозова арештовано. Мимо терору голосувала лише частина селян, а з інтелігенції тільки нотар.

Турчанщина.

Липе — маленьке гірське село в турчанськїм повіті почало переходити передвиборчі блага ще 26. X. ц. р., коли то перепроваджено точну ревізію за збрєю, між паперами

і листами місцевого пароха і учителя. Вже тоді почали „власть імущі“ наганяти страху. Мимо того в часі виборів населення в цілости збойкотувало вибори.

Дня 5. XI. на 290 голосуючих віддано 14 голосів. На той вислід зложилися 7 голосів жидівських, 2 німецькі, з Українців голосували лиш 4 особи, між ними наш вїт Іван Візник і його швєгер Михайло Петричкевич; 2 прочі не входять в рахубу, бо то люде цілком несвідомі.

Вибори переводив постерунковий з Лїмної Анджей Познаньскі, котрий гнав силою людей до урни, а коли і то не помагало, грозив постоем улзнів. Місцевого учителя і вїтї звивав словами: „Panowie róbcie coś, bo będzie źle“. Найбільше гнівало його то, що крім двох висше вже згаданих осібників всі прочі члени комісії не голосували. З признанням належить згадати їх, бо то були правдиві тортури для них витримати від 9. год. рано до 9. год. вечером під напором жан дарма і під напором Михайла Петричкевича, котрий кождого з них по черзі викликував і звивав до голосування, говорячи: „Чому не голосуєте, коли я голосував?“

Сей вислід виборів випровадив з рівноваги турчанських потентатів. Дня 11. XI. вечером зявилося в селі 7 улзнів і зараз почали урядування: у місцевого Жиди зрабували 3 в. горівки. Хоч смертельно попились, мали ще на стільки сили, що нарабували курий, побили Миколу Онуфрика і Федя Скубіша за те, що не хотіли дати на заріз своїх баранів. На другий день розпочався страшний терор: силою гонили до голосування, опірних били, рабували, страшили арештуваннями, як воно мало місце у пароха о. Юліяна Присташа і учителя Гриця Пікаса, котрих ціле полудне тримали під загрозою вивезення. У Михайла Криси зрабували кожух і чоботи, у Андрия Котули черевки, у Гриця Скубіша кожух, Касю Котула і Касю Криль побили. Як страшний був терор, найліпший доказ, що учитель віддав картку з голосом, хоч з приміткою в протоколі, що робить це під примусом. (Той голос опісля уневажнено). Йому грозили, що його арештують, привяжуть до кінського хвоста і так поведуть.

Характеристичним є це, що жовніри не пощадили і Петричкевича і його обрабували, а коли приходив жалуватись і покликывався на це, що він голосував, то виганьбили його і вигнали: „Mnie twój głos gdzieś!“

8 Волині.

Вибери до сенату.

Офіціальних відомостей про результати виборів до сенату на Волині ще досі нема; відомости Українського Виборчого Комітету стверджують, що під час виборів до сенату пройшов цілий список бльоку національних меншостей. Обібрано п'ять чоловік, в тому числі чотири Українці й один Жид; фамілії українських кандидатів, які пройшли до сенату, вже були подані в нашій газеті.

До справи українзації церкви.

Справа українзації церкви на Волині поширюється все далі, але

Помимо такого терору було 57 голосів на 192 голосуючих. З того було 11 білих карток, 10 жидівських, 2 німецькі і 1 неважний. На наших людей припадає 33 голоси, котрі однак не можуть бути важні, в виду того, що всі голосувавші явно голосять, що віддали голоси під примусом і зі страху. *Світ.*

Аввещина.

В звязку із дописом із Полянки в 14. числі „Свободи“ начебто голосував вїт Адам та агітував за виборами довідуємося, що в селі Полянка не голосував ніхто окрім 2 польських залізничників і Жидів.

Не голосували навіть члени виборчої комісії, ані вїт Адам. Жадного віча не було, а всі вісти про агітацію вїтї, є злобною видумкою.

Павт Бірна.

В с. Соколівка з цілого населення голосувало 2 Українці, (Андрух Савран і комісар). Голосували самі Поляки і збаламучені латинники.

В с. Кологури голосував тільки предсідник виборчої комісії. Через те арештовано Павла Коцінського і Василя Козака.

В с. Пятничанах голосував тільки син ділчї Чайківськїй і ще один Українець.

В с. Ходерківці під терором дехто дав себе збаламутити, а всеж таки голосувала тільки четверта часть населення, між иншими голосував Савран, Шєвчук, Ткач і Зубачевськїй.

Пятничани: В звязку з виборами арештовано Тєлїшевського і його сина Василя.

В с. Сеніві не голосував ані один Українець.

В с. Соколівці поліція зганяла багнетами людей до урни і роздавала картки 8 і 1. За бойкот виборів арештовано Степана Коцінського, Мих. Козака, а в Кологурах арештовано Кирила Хамуляка, Мих. Тєлїшевського а з Ходерковець Івана Рижка.

Не дайте голодувати найкращим синам народу! Читайте списки тисячів арештованих українських громадян і спішіть з допомогою! У львівських арештах сидить понад дві тисячі Українців, для яких варить обїди кухня Комітету Допомоги політичним в'язням. Привозїть харчі до кухні: „Народній Дїм“ у Львові! Постачайте всїх харчевих припасів для тих, що в голоді і холоді сидять по польських в'язницях!

Вибори в Англії.

Уолїт Бонар Лоу.

На підставі останніх звісток з Лондону про дотеперішній вислід виборів в Англії, можна ствердити, що найкращі вигляди на побїду має Бонар Лоу, який розпоряджує більшістю 35 голосів у відношенні до всїх инших партій.

Замїтне, що під час теперішних виборів, партія робїтничя осягнула вельми сильне становище одержуючи 35 мандатів. Цим робом стала вона після консерватистів найсильнішою партією в парламенті. Партія Льюїс Джорджа не осягнула вправді сподіваних успїхів, будь

однаке на стільки сильною, щоби з нею серйозно рахуватись.

Великою несподіванкою є також побіда лібералів Аскіта. В Джермут і Оксфорд, де протягом 42 років вибирали все ториса, вибрано тепер Аскіта дуже малою більшістю.

Із кандидаток перейшла до те пер одна тільки леді Астор.

Велике враження викликав вибір на передмісттю Бетерзек, де вибрано більшістю 2.000 голосів найбільш радикального із всіх англійських комуністів Гіндуса Секладгала.

На підставі останніх звісток з різних міст і містечок, преса стверджує, що партія праці і ліберали не одержали більш чим 1/3 частини кандидатів в новому парламенті.

До тепер на 286 вибраних послів до парламенту є 161 консерватистів, 72 членів партії праці, 24 лібералів Аскіта, 22 прихильників Льюїда Джорджа і 4 безпартійних.

Льюїд Джордж під адресою англ. соціалістів.

„Н. Фр. Пр.“ доносить з Бристолу, що Льюїд Джордж виголо-

сив там 14. п. м. свою дев'яту виступку промову. Льюїд Джордж використав тим разом нагоду, щоби звернутися до соціалістів, з пересторогою перед надмірними симпатіями у відношенні до совітської Росії.

„Наші соціалісти. — говорив бесідник — мають намір іти до большевиків. Раджу їм взяти позорні білети і второпно вертати“.

Втрати «очевидців».

„Дейлі Ньюз“ доносить, що консерватисти втратили до тепер 27 мандатів, націонал-ліберали 16, ратомісць партія праці досягнула 36 мандатів, а незалежні ліберали 10 мандатів.

Бувші арештовані! Перегляньте числа „Діла“ і „Свободи“, чи ви були подані у списках арештованих. Напишіть негайно до Редакції „Свободи“, як довго ви були ув'язнені, за віщо, в яких умовах, коли були перший раз переслухані, та в яких умовах перебули час у в'язниці.

До арешту посла М. Луцкевича.

Редакцією одержана телеграма про загрожуючий стан здоров'я М. Луцкевича, якого, не зважаючи на те, що його обрано до союму, ще й досі тримають в тюрмі в Ковлі.

М. Луцкевич сидить в дуже скрутних умовах. Не зважаючи на

хворобу, лікар у нього не був ні разу.

М. Луцкевича тримають, не зважаючи на те, що свідки, які мусіли би довести його невідомі злочинства, уперто не з'являються до слідчого.

Українські с.р. про сов. політику на Україні.

Закордонний Комітет Партії українських с.р. виніс слідууючу резолюцію:

Закордонний Комітет У. П. С. Р. ознайомившись з постановою ВУЦК, а про встановлення спільних форм законодавчих та виконавчих союзних органів (Союзного Центрального Виконавчого Комітета однієї Ради Нарком) і з окремих спільних органів керуючих внутрішньою і зовнішньою політикою, військом, Народнім Господарством, фінансами і т. и. в Росії й на Україні,

заявляє: 1) що ВУЦК не є органом народної влади, а лише апаратом московської окупації на Україні, бо складається він не з вільно-обраних депутатів народу, (хоч би трудового селянства та робітництва), а з призначених урядовців окупаційної влади, — чи членів комуністичної партії на Україні; постанови ВУЦК, а не є голосом Українського Народу, а лише оповіщенням волі й бажань Московського Народного Комісаріату, а через те вони жадного значіння в очах народу не мають.

2) зазначені постанови є виявленням давнього шовіністично-імперіалістичного стремління „комуністичної“ московщини знищити не тільки державу, а й культурно-національну волю українського народу та відновити попередне підпорядкування України Московщині, як було за царів, що стверджується зсім теперішнім станом річей на Україні, як на приклад: знищення українських шкіл, кооперативів, видавництва, преси, заборона на Харківщині вживати українську мову навіть в народних школах і т. и.

Зазначені постанови є здійснен-

ням таємної мети збройних походів комуністичної московщини на соціалістичну Україну в рр. 1917, 18, та 19.

Тепер для всіх ясно видно, що Московська Партія Комуністів свідомо дурила світ, виславляючи причиною своїх походів на Україну бажання „допомогти українським селянам і робітникам в боротьбі з буржуазією“. Як заявляє зараз Раковський, московські комуністи лише з тактичних причин декларували незалежність України і створили на Україні та закордоном кілька бутяфорних апаратів її окремішности. В дійсності-ж вони завше стреміли до того, що зараз очевидним стає для всіх і про що УПСР. казала давно, а саме: до знищення не тільки державної самостійности, а й культурно національної свідомости українського народу та обернення України в звичайну московську колонію.

Закордонний Комітет Української Партії Соц.Рев. 1) вітає постанову ВУЦК-а, як гвинток, що цілком розкриває імперіалістичну фзіономію московської окупації на Україні і тим самим розплющує очі багатьом легковірним Українцям та неукраїнцям, соціалістам і несціалістам на дійсну мету московських походів на Україну, що полякшить консолідацію та організацію сил Українського Трудового Народу для боротьби за дійсну соціальну й національну волю і 2) заявляє, що всі свої сили покладає на дальше розшифрування сувітсько імперіалістичної політики московських комісарів на Україні, та на організацію сил Українського Трудового Народу для здійснення його державно-національної й соціальної волі.

Французько-англійське порозуміння.

Англійсько-французька дружба.

„Матен“ пишучи про переговори в справі Сходу стверджує, що в теперішній мент не можна говорити про якусь напруження між Францією і Англією. Денних зазначає, що теперішні взаємини між обома урядами є як найкращі і що

особисте відношення між членами тих урядів склалось вельми корисно і приязно. Доказом цього є хоч би сердечний лист Керзона до Поанкаре після останньої промови прем'єра у французькому парламенті.

Голоз Норвіч.

Із Християн доносить, що нор-

вежський уряд поручив своїм представникам в Парижі і Лондоні повідомити англійський і французький уряди, що Норвегія вірить, що на льозанській конференції не буде внісено ніякого рішення без вислухання думки заінтересованих держав.

Румунські і болгарські делегати в Льозанні.

З Льозанні доносять, що 15 ц. м. прибув там другий румунський делегат Діаманді в товаристві військового знавця полк. Дімітреско. Приїзд всіх румунських делегатів і мін. закордонних справ Дюкаса заповіджено на кінець біжучого тижня.

Тогож самого дня прибув також до Льозанні провідник болгар-

ської делегації прем'єр Стамболійський. Інші болгарські делегати між якими знаходиться болгар. посол в Парижі Теодоров, посол в Бельграді Ралов і проф. Мільов, приїдуть до Льозанні в найближчих днях.

Стріча Поанкаре і Керзона з Муссоліні.

Аг. Аваса довідується, що стріча Поанкаре і лорда Керзона з Муссоліні відбудеться в неділю або понеділок в місцевості Горріте, 30 км. від Льозанні.

Присилайте силадки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

РІЖНІ ВІСТІ.

Слувава відшкодувань.

Лондонський кореспондент аг. Вольфа довідується з міродатних кол. що зміна поглядів англійської публичної опінії на справу відшкодувань є наслідком некорисного звіту нейтральних знавців, а головном факту, що Німеччина не причинилась зі свого боку в достаточній мірі до розв'язки питання про відшкодування.

Перед п'єбіцитом в області Сазри.

З шваїи. Берна доносять, що б. віцеканцлера Бонсона іменовано повновласником Союзу Народів для підготовки п'єбіциту в області Сазри. Віцеканцлер Бонзон виїхав в понеділок на місце п'єбіциту.

Новий договір між Чехословацкією і Мадярщиною.

З Будапешту доносять, що торговельні переговори між Чехословацкією і Мадярщиною довели до заключення договору в справі пограничного торговельного руху.

Великий везир покинув Царгород.

„Чикаго Трібюн“ доносить з Царгороду, що великий везир Теффік паша і багато визначних особистостей, які відносяться ворожо до кемалістів, залишили Царгород, шукаючи захисту на англійських кораблях.

Довкола голодових заворушень в Надреві.

Комуністична „Роте Фане“ описуючи перебіг голодових заворушень в Надреві подає з Дісельдорфу, що професіональні ради і картель професіональних союзів, відповідаючи на постукування німецької поліції, зарядили генеральний страйк в Дісельдорфі і околиці. За ждали вони крім того скликання професіональних рад з цілої Німеччини.

Поширення комуністичної пропаганди в Азі.

В. Б. К. доносить з Москви, що

Белю Куна вибрано президентом мідярської секції III. інтернаціоналу. Рішено оснувати у Владивостоці комітет для комуністичної пропаганди в Японії, Китаю і Індонезії.

Турки жадають відшкодувань.

„Дейлі Ньюз“ довідується, що кемалісти в Льозанні жадають від Греції 240 мільонів фунтів стерлінгів, як відшкодування за втрати, понесені у війні.

Ер'о про сов. Росію.

З Парижа доносять, що Ер'о промовляючи на конгресі радикальної і радикально-соціальної партії заявив: „Росія, це велика республіка, яка вневдовзі станеся консервативною. Її державні мужі вчора були ще комуністами, нині однак вже нині не є“.

Вісти з Італії.

„Італія“ доносить з Риму, що відділи фашистів не будуть розоружені, але перейдуть в склад армії як добровольчі організації на службі держави. Генеральний інспектор фашистів видав строгу заборону переводити якунебудь акцію на власну руку і заповів строгу кару на випадок непослуху.

„Аціоне“ доносить, що Муссоліні продовжив час праці в уряді із 7 годин на 8 для урядовців, а з 8 на 10 для помічних сил. Це розпорядження викликало велике невдоволення серед урядничих кол в цілій Італії.

Прем'єрови приписують також намір накладення нового податку на збіжжя і муку.

Присилайте датки на політичних в'язнів до Тов. „Краєвий Союз Кредитовий“, або до Тов. „Дністер“ з допискою: на в'язнів! — У Львові є понад дві тисячі арештованих Українців! — В першу чергу найближча рідня і села повинні прийти з допомогою!

З останньої хвили.

Процес Ст. Федака і тов.

XXI. День розправи.

Львів, 18. XI. 1922.

Останнім з промовів оборони забрав слово д-р Л. Ганкевич, який малює барвистим кольоритом соняшні переживання більшости підсудних, які на чолі побідних українських армій перемашували Україну здовж і попереку, і чорну картику неволі і нужди, яку вони застали по повероті до окупованої Польшею Галичини.

Хлопці вернули до краю і стали на роздоріжжю. Вони вибрали шлях науки для науки і науки для хліба. Ми живемо в тих часах, де наука і право навчання є вільні. Часи, коли Сократ був примушений випити отруту, — часи коли пани і королі in re divino дозволяли або забороняли вчитися, минули. Це є

одно з найбільших здобутків нового часу і духа. І здавалось, що наші хлопці, які хотіли вчитися в 1920 чи 1921 р. не стрінуться з такою перешкодою. Тимчасом ректор польського університету сказав делегації української молоді: „Za przegrana wojnę musicie być pokarani“. Зусилля українських научних і освітніх інституцій в напрямі утворення університетських курсів, розбилися о становище окупаційної адміністрації.

Предс. перебиває бесідника увагою: „Nawet w przetowach obrażać nie można“.

Д-р Ганкевич: Я констатую тільки факти. Український університет повстав мимо всього. На нього кинулася поліція. Оборонець читає оригінальний реферат поліції про „відкриття“ українського тайного університету, після чого пред-

240.000.000.70.000

168.000.000.10.000

кладає дотичний документ помітно зди в о в а н о м у трибуналові.

Поліція, яка мала точний матеріал дотично тайного, українського університету, треба було його „оживити“. І вона це зробила безпосередньо по атентаті. Оборонець наводить аналогічний тип процесу „Омладни“ в Парижі, який разяче підходить до процесу проти Ст. Федака і товаришів. Там, як тут головну роллю відіграє провокація і містифікація.

Одиноким моментом у справі на Матчака було зізнання Штика. Поліція чула, що висказ неповажного Штика не може бути матеріалом серйозно обтяжуючим Матчака. І поліція кидається до нелегальних засобів, які противорічать § 25 карної процедури, який оборонець дослівно наводить. Далі характеризує оборонець „діяльність“ охоронника Каращука, що будучи царським жандармом, міг бути таким же в уряді Керенського, Петлюри, а в кінці у Поляків, а тепер десь служить у французькій дефензиві.

Прокуратор обіцявав цю фактичну обвинувачення на випадок коли виявиться, що обтяжуючий провокатор є дійсно каналією, тимчасом у відношенні до обж. Матчака чомусь того не хоче зробити.

Прокуратор протестує проти користування обороною часописами, про які трибунал не знає, чи вони не були сконфісковані.

Д-р Ганкевич оповідає події, про які хотів зачитувати голоси преси.

Матчак — це дуже інтелігентний чоловік, але генієм, яким робить його п. прокуратор, він на жаль не є. А тільки геній міг би бути секретарем університетської комісії, головою „Академічної помочі“, редактором і... організатором військової конспіративи?

Оборонець обговорює „компромітуючі“ картини Матчака, писані ним в тюрмі до Штика, де в першій з них поручає Матчак вмішати в справу ославлених Шпаків. На всьому тому спирається обжалування, яке погрожує параграфом передбачуючим кару смерті. В дальшій своїй промові оборонець п'ятує не так прокуратора, який осмілювався робити двозначні алюзії з приводу того, що „дехто з оборонців сидів в тюрмі разом з обвинуваченими і тим пояснюється згідно їх ділання“. Будучий голова польського сенату Бол. Лімановскі просидів в тюрмі більш менш стільки літ, скільки має п. прокуратор. Чи і під його адресою дозволив би собі п. прокуратор на подібну, обидливу алюзію?

Вкінці оборонець позрідлю викладе негідність поодиноких місць акту обвинувачення дотично Матчака.

В слід за д-ром Ганкевичом забрав голос д-р М. Глушкевич для окончного відпертя закиду „готовної зради“.

Д-р М. Глушкевич: В моєму цілм життю, дякуючи моєму духовій структурі, я все інтересувався стариною, але всі мої почування стоять по стороні того, що молода і сильна, що має право на життя і культури взагалі. Вертаючись минулого року з далекої чужини а в першу чергу хотів довідатися, що сталося зі старою карною процедурою небіжки Австрії, після такої хуртовини переворотів, яку ми отсе пережили. Я довідався, що в тому напрямі не змінилося нічого. Закон з 1803. р. примінено до людей, які жили і ділали в умовах, які нічим не нагадували умов з перел 120 літ. Закон цей походить з часів, коли ще панувала повна неволя одиниці і колективу, то були часи необмеженого абсолютизму монархії, які вважали себе панамі життя і смерті не тільки одиниць але цілих народів. Частотой характеристичний тим, що законодавці не знали ні духа народу, ні його самого, а парі не розумів не то духа, але й мови закону.

Французька революція не змінила ні на одну йоту того старого

закону. Великі її реформи не сягли поза границі Франції.

Право натури каже мурашкам безпосередньо по збуренні гнізді братись за його відбудову. Тому закони природи були підпорядковані і підсудні.

Карний закон, якого 2. п.р. визнає безкарним вчинок виконаний в обороні свого життя чи життя свого ближнього, але не знає випадку оборони життя цілого колективу, виявляє власне ту недостачу що його параграфи визнавали невідповідальність найбільшого колективу, яким є держава. Оборонець характеризує перестарілість і еластичність інтерпретації 58. зак. Той закон заповнив тюрми Австрії богатома нашими і вашими батьками. Він заложив петлю на шию Вісьньовському. Оборонець оповідає теорію повстання держави і закону, та мотивів, які уможливають заістнування „головної зради“.

Вкінці на основі модерних теорій права доказує оборонець, що злочину головної зради нема.

Чий голос старший — карного кодексу чи Нації?

Вкінці реанімує оборонець закиди акту обвинувачення і результат оборони.

Предсідник заряджує павзу.

По павзі реплікує прокуратор головно на промови д-ра М. Глушкевича і д-ра В. Старосольського, що до критики закона про „головну зраду“. Врешті старається відперти закиди оборони дотично хибних і неточних тверджень акту обвинувачення.

Кінчаючи апелює під адресою присяглих суддів ще раз, що би вони поступили згідно зі совістю польських суддів обіюючи, що кара, яка жаде обжалуванн не така страшна, що „кров не попливе“.

У відповідь на промову прокуратора забрав голос д-р В. Старосольський. Оборона не зазивала лави прис. суддів до поминення закону. *Dura lex, sed lex!* Вона тільки звертала увагу на перестарілість закону, яка тим самим стоїть в дистанції від того, що живе в наших душах. Автори його не розуміли, що то є нація і не оглядалися на можливості виникаючі з її заістнування.

Оборона розходиться з прокуратором в основному розумінню параграфів карного закона.

Проти польської держави, як такої не звертався ні один з обвинувачених. Їх завдання зосовувалися в зівсім протилежному напрямі. Коли щось може бути підсудним імпутоване, то тільки відорвання Східної Галичини від Польщі, а цього не закидує обж. ні як обвинувачення ні п. прокуратор в жадній із своїх промов. Еліміновання якраз того закиду обеззартнює в цілості становище акту обвинувачення.

Оборонець звертає увагу присяглих суддів на обставини, серед яких зродилися революційні рухи на окраїнах Східної Галичини. П. прокуратор старається усталити зв'язок поміж ними і обвинуваченими, проти чого дає оборонець наглядні протидокази. Хто знає чи власне ті рухи не є відозвіду на репресії і арештування, яким в першу чергу підпали обвинувачені. А можеб ті обвинувачені будучи на волі, протиділяли тим рухам по думці енуціцій „Нашого Шляху“.

Що до „права ласки“ то оборонець думає, що цей піднятий п. прокуратором момент не може остатися без відповіді. Кожда ласка, хоч би в найкрайшій формі подана, є завжди обидою. Шлях ласки не є тим, на який треба тут вступити з огляду на відносини, які панують в нашій країні. Оборонець апелює не до ласки а до спрможности зрозуміння психології обвинувачених. Бо тільки на випадок зрозуміння оборона є певною що до підсудних. Що до „мостів згоди“ з нами, як казав п. прокуратор за чотири роки не поставлено жадного, а кілька вилетіло в воздух, то

оборонець думає, що подати собі руки можуть тільки вольні вольним. Годину порозуміння наближують тільки і виключно ті, що борються за волю. Раб, зрадник, може витягнути руку тільки поцілувати, але ніколи устиснути руку як рівний. Згода можлива тільки по між вольними і рівними! а ніколи поміж панамі і рабами!

ТЕЛЕГРАМИ.

Тирренія набітну в Німеччині.

Берлін. (ПАТ.) Часописи звідомлюють, що Кунс покличе на міністра заграничних справ догеперішнього мін. фінансів Гермеса.

Есперо Мувеліні.

Рим. (ПАТ.) На сьогоднішнім засіданні палати през. мін. Мусоліні зложив заяву правительству, в якій з повною потвалою висловився про короля, про конечність вдержання порядку і спокою.

Обговоривши відносини Італії до інших держав, спинився на Туреччині і зазначив, що коли Турки одержать, що їм належить, треба буде мати відвагу сказати їм: „Ні кроку даліше!“ Це конечне. Лише така заява, що йтме в парі з льояльним становищем союзників, може перешкодити комплікаціям на Балкані і в Європі. Що до участі Росії в льозанській конференції, Італія піддержує більше моральну тезу і сподіється, що вона таки побліть.

Домагається повної власти, бо хоче взяти на себе відповідальність „Ми рішили дати народови дисципліну і її маємо. Хай ніхто з наших противників не обманіється, що ми не в силі постійно вдержатися при власті. В батьківщині запанувала однозгідність. Дбаймо лише про працю для забезпечення розвитку, успіху і свободи батьківщини“.

Стріча Керлза з Плавіце.

Ліфлянд. (ПАТ.) Лорд Керзон приїде сьогодні до Парижа, де

Останнім з промовців відповідав на заміти прокуратора д-р М. Глушкевич.

Год 3:30 мін. предсідник відкладає розправу до суботи, 9. год. Вирок западе в суботу.

При візні адреси просимо не забувати пошти і попередити свою адресу.

конферуватиме з Поанкаре. В суботу оба міністри відіуть мабуть до Льозани для нарад з Мусолініем.

Положеня в Тракії.

Царгород. (ПАТ.) Положення в Тракії вдоволяюче. Завдяки інтервенції французької місії, грецькі власти випустили на волю багато Турків, арештованих з політичних причин. Віддача властям Великих Нар. Зборів місцевости Кірклісе і Ліле Бургас відбулося в повнім порядку.

Бордо. (ПАТ.) З Царгорода: Згідно з заключеними договорами об'ягтя кемалістами 3-ої стрефи в Тракії покінчилося. До Адрианополя і Галіполі відіуть Турки 22. листопада.

Б. Шоу обраній послан.

Відень. (ПАТ.) „Н. Фр. Пр.“ з Лондона: Поміж вибраними посланми є звісний письменник Бернард Шоу, яко кандидат робітничої партії.

Бомба вгадін.

Берлін. (ПАТ.) Підчас лядування грошей перед будинком Державного Банку, вкрадено мішок із 10.000.000 марок. Винувиків не вихрито.

Свідство проти султана.

Царгород. (ПАТ.) Нар. Збори ухвалили внесення Кемалі Паші, яке домагається переведення слідства проти турецької Ради мін. і проти султана. Право виконання повисшого рішення застерegli собі Збори на пізніша.

НОВИНКИ.

— К. неіскать. Останнє (17) ч. „Свободи“ сконфісковано за деякі місця вступної статті за передруки з англійської преси.

— Обеззаче полад п'єзвчачотами. В с. Тартагові, пов. Сокаль появился провокатор, котрий втягас селян до коршми зачинає розмови на політичні теми, в опісля зловизни за слово влідає в руки поліції. В такий спосіб вже попали до арешту за свою необережність селяне Рибашевський з трома синами і Кашка.

— Акти-польська д-мачетрація в Бачині. До нашої редакції попал з летучки в німецькій мові, які розкидувано в Берліні підчас демонстрації українських студентів перед польським консультом. В першій летучці подані короткі інформації про сучасні масові арештування у Сх. Галичині та про терор. Згадується про побиття студ. Янури у львівських арештах. Друга летучка містить протест проти теперішньої влади а третя звернена проти польського студентства. З цензурних зглязів не можемо помістити тих летучок в цілості.

— Вуспішна вільсьважх італіа. Центральне правління всеукраїнської Спідки військових інвалідів української народної республіки оповіщає, що на підставі § 14 статута має відбутися 21, 22, 23 і 24. листопада 1922 року 2-ий зїзд делегатів Всеукраїнської Спідки військових інвалідів у м. Каліні, в таборі інтернованих Українців.

— Пеняжа у Львові. Дня 16. листопада вибухла у Львові при вул. Рапарта ч. 9 пожежа, яку вдалося зараз погасити.

— Дрібна пам'ятка. Касієр Земського Банку при вул. Коперника у Львові, виплатив одній особі 1 мільон

марок понад належну суму. Щасливий добродій використавши помилку касієра зноч — з мільоном.

— Назі гаші в овіаєвських републиках. В совіських републиках пущено в курс нову паперову валюту вартости одного рубля. Ті рублі мають форму почтових марок і курсуватимуть цілими аркушами. Ходять чутки, що совіти задумують пустити в курс золоту монету.

— Шеста частиня свта. Німецька наукова експедиція під проводом д-ра Фільхнера винайшла новий великий острів коло південного бігуна. Цей острів буде творити шесту частину світа. На тому острові живуть звірата невідомі в жадній частині світа та панує буйна, цікава ростиність.

— Напад на редактора. В Софії невідомі особи напали на редактора-комуніста Абасава і тяжко поранили його. Напад виконано з ініціативи російських реакційних крутків.

— Вп. Не-ад-чатників в Чехославацькій просимо отсим складати передлату на наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавничої Спідки „Діло“ у Львові, а нас повідомити диспідкою. — Адміністрація.

— Звертається увагу нашої суспільности, щоби сирі шкіри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпак, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 16—30

Девізи! Великий оборот — малий зиск!

НАШОЇШЕ
НАШОЇШЕ ОБУТТЯ
ПІШЕ 20 АКАДЕМІЧНА 20

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСНИК

Довкола історичної повісті.

III*).

Нема ніщо важчого як розяснити яким рідом родиться в уяві письменника повість та нема ніщо легшого як ствердити її хиби, коли вона вже написана. Критика супроти творчої уяви грає аналогічну роллю як льоґіка — на гацку Берґсона — в буденнім життю: вона не вчить нічого позитивно лише негативно — дає змогу перевірювати помилки.

Нема у всесвітній літературі історичної повісті, яка могла би стати зразком як повинні виглядати всі інші. А проте можна сказати напевне, що є чимало архитворів повісті настільки різних між собою наскільки різними можуть бути великі індивідуальності. Самі автори таких повістей і рівні їм критики дуже мало цікавляться питанням: скільки сторінок у книжці присвячено історичним подіям і скільки подіям сотвореним письменською уявою. Вартість повісті не залежить ні від кількості ні від правдивості змальованих історичних фактів.

Коли Бальзак писав з гордістю в однім із своїх листів, що починають вже признавати, що я більше істориком, як повістею, він мав на думці не лише такі повісті як „Шуани“ в яких головним сюжетом були історичні події. Він уявляє себе істориком у такому самому розумінні в якому хотіли ними бути Фльобер чи Золя, а навіть Гете та Дікенс, незалежно від вибраного ними сюжету повісті.

Коли обмежити „історичну повість“ до такого роду повісті в якій головна акція зосереджена довкола історичних подій та історичних героїв тоді треба з цієї категорії відокремити чимало архитворів, які користуються дуже багатим історичним матеріалом. Ні в „Нуждах“ В. Іґо ні в „Червоній та чорній“ Стендаля ні „Війні та мирі“ Толстого історичні події не стоять на першій плані повістарського малюнку і не є головним сюжетом твору. А в тім: „Червоне та чорне“ хроніка з 1830. р. або „Сентиментальне виховання“ Флюґера є історичними повістями у кращому розумінні як ті, що силкуються змальовувати історичні особи та події в новій цікавій формі для чисто-артистичного ефекту. Великі повістари роблять з історичними особами та подіями свідомо майже те саме, що Шекспір робив у своїх драмах невідомо. Вони мало цікавляться розясненням „дійсної“ історії а часто зумисне забувають про неї, щоб з більшою свободою оповісти власну: в якій найважнішою подією є психологічний конфлікт героїв. Історична постать цікавить нас тоді незалежно від подій відомих нам з історії. Інша справа, що ніше заікавлення героєм повісті зростає часом завдяки цікавості: як могло виглядати приватне життя військовий людини.

Одинокою темою та проблемою історії та літератури є психологія одинокі і психологія суспільності. Колиб „Тарас Бульба“ був лише історичною повістю написаною з патріотичною метою то ніто крім звеличання Козаччини не міг би її читати з такою цікавістю як читаємо нпр. „Останні дні Помпеї“. Теоретично не можна означити меж до яких вільно письменникові йти у своїй уяві назустріч історичним документам. Колиб такі межі існували то існувала би також сарказмність означити до якої межі історик є лише збирачем документів а звідкіля починає ставити письменником. Історична точність стає

у письменника інколи такою самою творчою силою як письменська уява у історика. Мішле і Тен і Карлділь, незалежно від усіх зроблених їм закидів „суб'єктивності“ є більшими істориками ніж ті, що у своїй „об'єктивності“ не в силі вийти поза хронікарське справоздання буцім-то „чистих фактів“.

„Саламбо“ Фльобера може бути повчачим прикладом як далеко може довести письменника культ для „історичної правди“. Фльобер не хотів придумати ні одної подробиці там де міг покористуватись історичними даними; він сотворив живий архитвір з історичного та археологічного румовища.

Та читач мусить над цим твором різьбленим мов у мраморі витратити також якусь частину з томлячого зусилля, яке вклав у нього автор.

Возьмім протилежний приклад більше в нас відомий: „Quo Vadis“ Сенкевича. Історична критика могла закрити авторові сто разів, що він не розуміє психології первісного християнства, але літературна критика (в згоді з читаючим загалом і членами премії Нобля) мусила признати, що повість написана по майстерськи. Така повість як „Каліста“ такого великого знавця історії християнства як Нюмен не має прикмет повісті Сенкевича. Як виглядало первісне християнство? — про це може бути стільки теорій скільки ідейних становищ можна прикласти при аналізі „фактів“ невіддільних від „ідей“. Історична повість має більше спільного з легендою та наївною уявою простлюддя ніж з теоретичними висновками „медичного“ історика. Боротьба за нову (християнську) віру змальована Сенкевичем може виглядати зовсім наївно, тому, що всі ми менше-більше так само наївно уявляємо її собі на підставі історичних „фактів“. Коли в нашій літературі найдеється завтра автор, який схоже написати повість про сучасні історичні події із старовища національної ідеї, яка мусить вийти переконливою тоді він не буде в силі глядіти на змальовані події менше наївно і більше об'єктивно як Сенкевич; він мусить прийняти погляд загалу, який не в силі відрізнити фактів від потреби віри в те, що вважає „добрим“. Сенкевич як великий артист слова так мало дбав про пропаганду християнства, що невідомо полишив читачеві „Quo Vadis“ вибір у симпатії між поганством та християнством. Його патріотичні повісті тратьять цю привабливість, коли автор щораз частіше зв'язує змальовувані події з думкою про...

„Трьох Мушкетерів“ є безсмертним типом „патріотичних“ повістей в яких величність, „позитивність“ дієвих осіб є „conditio sine qua non“ психології пересічного читача. Є в тім творі елемент несподіваної пригоди — мабуть вічний елемент літератури, спільний і Вальтер Скотту і Барбей д'Оревілі і Просперові Меріме. Та яким освіченим та гордим артистом треба бути, щоб як Меріме лабути про десетки прочитаних томів історії залишивши з них лише найважніше: подих історичного моменту! („Хроніка з доби панування Карла IX“).

Великі письменники є великими істориками як і великі історики є великими письменниками. Їх думка зупиняється здебільша на тих життєвих проявах, які прокидають сумніви. Історичні факти, прояви буденщини чи питання літератури мають лише настільки вартості, що прокидають сумніви. Чи ми пережили такі події, чи маємо такі твори або таку буденщину?

IV.

Історик письменства, який схоже колись вибрати вчену тему для своїх дослідів може сказати кілька речей

них теорій для розяснення чому саме по великій війні та великій революції появились у нас історичні повісті. Для складення такої теорії йому вистарчить факт, коли такі повісті в нас лише будуть. За те нині кожний хто визначається менше-більше критичним хистом у літературі — не легко збагне де існує зв'язок між подіями останніх літ і літературними спробами: написати історичну повість?

Ні в Англії, ні у Франції, ні в Німеччині, ні в Італії, ні в Росії історична повість не займає ніякого м'єста у пов'єнні літератури. Коли можна запитити в цих країнах якусь актуальну форму літературної творчості, то нею можуть бути хіба твори зроджені під безпосереднім полюхом війни. Таких творів ми досіль не маємо зовсім. Нечисленність перворядних творів в європейській літературі, написаних під безпосереднім впливом останніх подій звертає мимохіть увагу на факт, що чимало великих сучасних письменників свідомо відкидало ці події поза межі своєї творчості.

Якщо повірити у якийнебудь льогічний зв'язок між нашими спробами історичної повісті і свіжопережитими подіями, то жожна бути певним, що наші письменники не зазнають вагань великих творців, які лякались деяких сюжетів, надто привабливих. Не треба бути пророком, щоб передбачити, що наші письменники, які будуть почувати себе натхненими сучасною великою долею, не зможуть оминати у своїх книжках елементу, з якого не в силі виволодити до нині майже ціла наша література. Наше дониніше письменство родилось здебільша з дидактичних намагань. Розяснити „природні“, невідхильні причини таких намагань умовами нашого політично-суспільного лихоліття — це вже інша справа, яка не змінє факту.

Історична повість є небезпечнішою, ніж яканебудь інша форма повісті в огляду на те, що в історії є чимало елементів, які дають привід глядіти на неї як на „науку дидактичну“. Наші допіншні історики не вийшли далеко поза метафізику хронікарів, маючи перед собою вічно ту саму величність і єдину (на їх гацку) мету, що і наші письменники: виховання народу. А що виховання є наукою, яку мають обов'язок знати всі і якою можна користуватись лише у діточім віці, то й погляди на історію та літературу не вийшли в нас ще із школярської лавки.

Багацтво та різноманітність матеріалу, який постає уяві письменника війна та революція не лише не влекшують письменникови завдання, а навпаки: ускладнюють його з психологічних мотивів. Кожна війна та революція родиться з глибокої наївної віри в непокінту правду. Люде, які переживають їх як велику особисту пригиду зв'язують з ними віру в ідеал... сліпий як неждання катастрофа, замість жданої перемоги. Письменник не може дати великого твору, не переживаючи його як особисту пригиду; так само як військо не в силі виграти війни, коли не вважає її особистою справою. Одначе коли письменник творить — мусить більше подавати на поджоводця ніж на простого жовніра; мусить стежити за процесом творення, а не думати лише про своє останнє „урра!“ переможця. Війна чи революція є надто стихійним, надто сильним захитанням основ цілої буденщини, щоб письменник міг забути про всі ті нитки, якими він є зв'язаний з їх вислідом, себто: щоб міг залишитись справжнім артистом, якого найважливішим завданням є глядіти незалежно від усіх своїх „практичних“ домагань.

Війна та революція родяться і

тривають саме тому, що напто багато людей „знає напевно“, в якому напрямку повинен піти світ уперед. Ніколи ми ще не мали стільки д'ячів і стільки непохитних світоглядів, які найшли тайну суспільної майбутності; і саме тому всі ці далекоюсяжно-розумні ідеї складаються на таку непроглядну сучасну саламаху. Нема ніщо легшого у такій добі, як випустити у світ табун мазунів, що будуть речниками заматуличеної юрби. Нема ніщо важшого, як видати одного справжнього письменника, що стояв би понад нею. Ось-чому вбєнно-революційна література переходить так легко в обсяг тенденційної макулатури.

Треба би окремої довгої студії на гімназійну тему: Inter arma silent Musae. У ній важко було би обійтись без дидактики. Тому краще вдоволитись висновками, які можуть бути дидактичними тому, що торкаються дидактичних творів поза межами поважної літератури.

Коліб наші письменники вміли бути скромнішими і зріклись претенсії на апостолів, провідників та мудрих народу, тоді вони могли би зановити велику прогалину у нашій буденщині. Такою прогалиною є недостача легкої та цікавої лектури для загалу, який не має претенсії розумітись на літературі, а за те розуміється на приємності. Між такою лектурою популярна історична повість могла би займати поважне місце з різних причин. Перш усього історична повість може дуже легко бути одночасно лектурою для дорослих і для дітей. Чим вона „поважніше“ буде написана автором, тим більше припаде до вподоби молоді, бо... буде моралізуюча. Моралізуючі повісті не є найкращою лектурою для молоді. Одначе не можна домагатись швидше доброї бібліотеки для дітей ніж доброї літератури для дорослих. Здоровий інстинкт дітей і потреба їх уяви згоджуеться дуже часто з домаганнями суворої літературної критики. Найкраща історична повість — на думку дітей — буде не та, яка вчить їх того, що вчитель у школі: історії, а яка нагадує їм казки няньки та мамі — книжка, в якій буде якнайбільше історії.

Автор історичної повісті, який хоче (на науку новому поколінню) із змальованих ним подій та характерів добути моральний висновок — не має розуміння ні історії, ні літератури. Ми маємо це розуміння, коли в несвідомім молодечім домаганні „абсолютної Правди“ як недолітки починаємо відкидати з погордою „книжки для дітей“, бунтуючись проти накинєної нам у них з гори педагогічної моралі. Ми можемо вертатись до тих книжок щойно в старшій віці, коли читаючи книжку, не зазираємо з цікавості на останню сторінку, тому, що не ждемо від романтичної історії ніякого морального висновку, а вміємо вже цікавитись самим процесом оповідання. Герої та події історії, як і герої та події літератури, полишаються лише матеріалом для дуже далеких аналогій з переживаннями сучасності. Минувшина не в силі нас навчити нічого більше, крім того, чого ми самі навчилися від сучасності. Шлях майбутності не можна передбачити на підставі прикладів з минулого більше, ніж якунебудь конкретну форму — абстрактною ідеєю. Аналогії між минулим та сучасним не даються ніколи зясувати в якійсь одній абстрактній ідеї, ні виявити в якійсь одній конкретній формі; їх є стільки, скільки є великих індивідуальностей, з яких кожна, як Бог, творить людину та світ на власну подобу. Ті аналогії називані „висновками“, „законами“ чи „теоріями“ лежать у тій царині, яка є джерелом усіх абстрактних ідей та конкретних форм: у індивідуальнім змаганні

єдинці, яка під впливом сучасних переживань силкується зв'язати сучасність з майбутнім при допомозі минулого. А минуле себто історія не є ніколи музеєм закінчених форм ні лабораторією перевірених ідей. Те, що з чисто практичної потреби — скорочень у думанню та мові — називаємо „ідеями“, „законами“ або „науками“, полишенням нам історію, є не очевидним вислідком якихсь довершених фактів, а поглядом великого історика, який найшов аналогії між минулими фактами та сучасними ідеями і тим самим спонукав нас до дальших аналогій.

Ніякій кращій ідеї не може ніколи служити письменник ніякою літературною формою.

Орест Ордан.

Рецензії.

З поезії Риму і Орента.

Українські переклади.

М. Зеров. АНТОЛОГІЯ РИМСЬКОЇ ПОЕЗІЇ. Вид. Т-во „Друкар“. Київ МСМХХ. Ст. 64.

А. Кримський. ПАЛЬМОВЕ ГИЛЛЯ. Екзотичні поезії. Частина третя (1917—1920). Вид. Т-во „Час“. У Києві, 1922. Ст. VIII + 232.

Культура нації виявляється найкраще в її письменстві. Однаково: в науковій і гарній, в оригінальній і перекладній. В перекладній може більше ще ніж в оригінальній. Бо великі оригінальні письменники та їх твори — поява виїмкова навіть у найбільш культурних народів.

Тай дуже часто випереджають вони культурний розвій народів, які їх видали, бувають для них передчасні, незрозумілі. Не те перекладне письменство. Воно з правдою виявляється тільки в міру дійсної культурної потреби народу. Отже, як не можна — краще, свідчити про його культурний рівень.

Та не тільки показником культури нації є письменство, з окрема — перекладне. Воно в певних випадках є її зародком і творцем. Має се місце передовсім у народів молодших чи відсталіх культурно. В них перекладне письменство сполучає роллю т. зв. Kulturträger-a. Бо воно: 1) культуризує їх взагалі і 2) служить зразком для їх власних письменств. Воно виховує їх культурно.

Велике цивілізаційно-культурне значіння перекладів кращих зразків всесвітнього письменства зрозуміли вже давно народи, які нині ведуть перед у культурі. Англії, Німці, Французи вже давно присвоїли собі все, що тільки має вартість у письменствах світа. Вони присвоюють собі негайно і тепер кожний визначніший твір сучасних літератур. Та не тільки нинішні представники культури розуміють вагу перекладного письменства.

Розуміють се не менш і народи молодші чи слабші культурно. Розуміють — і з чималою енергією заходяться коло присвоєння собі перлин людського духа. Подивімося тільки на книжкову продукцію от хочби найближчих сусідів наших: Москалів, Поляків, Чехів. Скільки в них перекладів з чужих мов!

І в нас, на Україні, були проби присвоїти українському письменству класичні твори всесвітнього письменства. Із спробами тими зв'язані імена цілого ряду найкращих наших письменників 2-ї пол. XIX — поч. XX, вв. І так: Куліш перекладав на українську мову св. Письмо, Шекспіра і Байрона; Байда-Ніщинський — Гомера і Софокла; Франко — Софокла, Гете, Гайне і ин.; Самійленко — Данте і Мольєра; Грінченки (Б і М.) — Шіллєра й Ібсена; Л. Українка — Гайне; Шурат — Горация, старофранцузьку епопею „Пісню про Ролянда“, староримську епопею „Пісню про Нібелюнгів“ та ряд французьких і німецьких поетів XIX ст.; Кримський — староперську епопею „Шаг-наме“ та перських, арабських і турецьких поетів; Тимченко — старофінську епопею „Калевалу“ і т. д. Пере-

кладали також Вороний, Мод. Левицький, Н. Романович, Загул й ин., не згадуючи вже перекладчиків менш відомих, які всеж таки, головну в останніх часах, дали цілий ряд перекладів з найвизначніших чужих письменників, передовсім новочасних (Золі, А. Франс, Кюта Гамсуна, Гауптмана, Сінклєра й ин.).

До перерахованої вище бібліотеки українських перекладів чужих класиків прибуває отсе два нові томики, невеликий обсягом, та дуже цінні своїм змістом. Се томи перекладів М. Зєрова п. з. Антологія римської поезії й новий томик перекладів акад. А. Кримського п. з. Пальмове гилля — Екзотичні поезії. Ч. III.

„Антологія римської поезії“ містить у собі 22 твори 6 римських поетів. А саме: Катулл (с. 3, 11, 26, 27, 46). Вергілій (Екльогі I.—IV. й Енеїда V. 835—871). Горція (Оди I., 11, 32, 38, II., 3, III., 26, IV., 7, Сатира II., 6), Проперція (Елегія III., 2).

Овідій (Amores III., 9) і Марціал (Епіграми VIII., 3, IX., 29, 60, 81, X., 23). Як бачимо, в Антології заступлені майже всі найвизначніші та найбільш відомі представники римської поезії: епічної, ліричної, сатиричної — в їх найкращих, хоч не завжди найбільш характеристичних творах. Останні слова треба віднести передовсім до Овідія як автора славних „Метаморфоз“ і „Фастів“, які в Антології зовсім поминені. Та спеціальний жаль мусить чути український читач до українського перекладчика Овідія іза так само повного поминення в Антології Овідієвих Tristia та Epistulae ex Pontu, які Овідій писав на заслання на берегах українського Чорного моря, в диких сторонах Гетів і Сарматів, які й описав у згаданих поемах (через довгий час місцем заслання Овідія вважали по традиції південну Україну, а саме м. Овідіополь у херс. губ., нині — сусідню з Україною Добруджу).

За те повне признання належить перекладчикові за саме виконання перекладів. Справді! Зєров не абиякий перекладчик. Передовсім корисно відіривається він від багатьох перекладчиків тим, що не тримається незвичайно тексту, а головну увагу звертає на поетичні образи і настрої. Тим не менш однак форма перекладу відповідає вповні (аж до нюансів!) формі оригіналу. До перекладів додані короткі характеристики поодиноких поетів. Сама книжка видана старанно і гарно. Окладка — в античній стилізації. Словом: „Антологія“ Зєрова се величкий але гарний букет римської поезії, цінний уламок античної культури, так недоцінюваної в нас, бо — невідомої. Се так дуже потрібний у нас антидот усяким футуризмам, кубізмам і т. п. ізмам, від яких аж кишить сьогодні на Україні.

З іншою культурою зазнаємося нас А. Кримський. Його „Пальмове гилля“ ч. III. се антологія поезії середньовічного Орієнту: перської, арабської, турецької.

Акад. А. Кримський не новик на цьому полі. Орієталіст з фаху й поет з покликання він уже в 1895 р. опублікував у Франковім „Життю і Слові“ український переклад перської епопеї Шаг-наме, який вийшов також окремо. В 1901 р. виходить збірка його оригінальних поезій п. з. Пальмове гилля, яке через рік виходить також у рідній Звенигородці.

В 1908 р. виходить ч. II-а у Москві.

Ч. III-я „Пальмове гилля“, яка саме появилася у Києві, присвячена майже в цілості перекладам. Отже передовсім відома вже нам Шаг-наме (ст. 26—118). А далі: 135 поем 20 поетів та 1 поетки — перських, арабських, турецьких, IX—XV, вв. А саме: Із давньої перської лірики перет Фірдовсієвих часів (IX та X вв.) (Абу-Селік, Абу-Бу-Моейяд Бельхський, Рудегі, Шегід Бельхський, Даки-Кий, Кисай та Монтасир); Поет Фірдовсієв;

Трєє вчених поетів X—XI, в. (Омара Мервський, Азізена, Абуль Аля Мааррійський); З „Робайят“ Омара Хейяма (1040—1123); Два рідчаровані перські панегіристи XII, в. (Сенай та Евверій); Поети монгольського лихоліття XIII, в. (Са'дій Шіразбкий, Джелаледдін Румійський); З Хафизових пісень (XIV в.); З ліричної поезії XV віку (Лютфалла Нішапурський, Касим Еввар, Джаміі і поетеса Мігрі хатуна). Як бачимо отже, у збірці представлені всі найважливіші роди орієнтальної поезії: епопея, лірика, філософська поезія, сатира.

З окрема треба звернути увагу на поезію епічну і ліричну. Перша представлена гідно Фірдовсієвою Шаг-наме, друга — пишною лірикою перського Анакреонта Хафиза (XV ст.). Обидва займають найбільше місця в книжці. І зовсім слушно. „Шаг-наме“ се перська національна епопея, оден із найвизначніших цього роду творів взагалі. А се справжні перлини лірики, яких не багато в літературах світа.

Переклади зроблені гарною українською мовою, такою, якою написані ці перші частини „Пальмове гилля“. В ліриці мається вражіння, що се не переклади, а українські оригінали.

Перед кожною групою поетів, а з окрема перед Шаг-наме, подані більші або менші історично-літературні вступи, що зазнають читача докладніше з дотичними поетами згл. їх творами.

Стільки про збірку Зєрова і Кримського.

Вкінні не можна не звернути уваги, кого слід, із одно. Всі майже українські переклади чужих класиків, видані досі, вийшли з приватної ініціативи. Се мало оправдання в часах, коли не було ще в нас ні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ні Української Академії Наук у Києві, завданням яких розвивати українську культуру. А присвоїти українській літературі всесвітніх класиків се причинитися до зросту української культури куди більш, ніж видати хочби цілий ряд томів перекладних праць, не згадуючи вже про сирі матеріали. Зрозуміли се давно наші сусіди, Чехи і Поляки, яких Академія Наук видали вже цілі бібліотеки таких перекладів (нпр. чеська Академія Наук у Празі: 1) Biblioteka Klassiků Českých a římských, 2) Biblioteka klasiku orientálních; польська Академія Наук у Кракові: Biblioteka przekładów z literatury starożytnej).

Чи не пітиб нам їх слідами?

Ів. Кривецький.

З нових англійських книжок.

„На дім острої — в Мєскі“.
Marguerite E. Harrison.

В оцій книжці списує свої вражіння молода Американка, яка в лютий 1920 р. переїхала російський кордон навсунереки відмові з боку польської та большевицької влади. Сам міністр закордонних справ (Чічерін) дозволив їй розглянутись у місті на протязі 14 днів, а авторка продовжила собі цей речинєць у 18 місяців. За це 10 місяців просиділа по в'язницях. Молода особа глядить на все довкола очима людини, яка переживає виїмкову пригоду; її знайомість російської мови та колишньої Росії є мінімальні. Не чути в її споминах бажання боронити якогось політичного чи державного напрямку. Вона висловлює гадку, що „революція мала кермувати вплив на мораль“, а поруч з цим дає приклади морального занепаду. Вулиці Петрограда та Москви є для неї безпечніші ніж інших європейських столиць, мабуть тому, що на кождім кроці стежить за людиною поліція — той сам поліцей, який, як вона каже, не вагається стріляти в юрбу, де щез утікач. Якась гарна українська дівчина влівнила авторку у в'язниці, що Троцький сказав їй: „ви є першою жінкою, з якою я мав до діла, а яка не прохала мене допомі-

у харчах“. Дізнаємось, що большевицькі жінки заховують свої дівочі прізвища для підкреслення своєї незалежності, а також з практичної причини: закон забороняє працювати подружній парі у тій самій урядовій установі. „Англійські делегати, що звиджували большевицьку Росію, це здебільша або натуралізовані російські Жиди, або недосвідчена молодь, яка гляділа на комуністичну державу через очі великої пригоди“. Член III. Інтернаціоналу делегат з Афганістану робив заборці привабливу пропозицію: „Ви — молоді і виглядаєте — здорово. Я ж маю сила жінок в Афганістані, а тут — самотний. Я не хочу російських жінок; — я завжди бажав англійської жінки. Подружімся, — що скажете на це? Як довго я тут, Ви будете моєю жінкою, або я возьму Вас з собою до Афганістану. Прегарна країна. Ви будете моєю найпершою жінкою“.

НЕДРУКОВАНИЙ ТВІР УАЙЛЬДА.

„З любови до горля“. Бурмійська маска. Oscar Wilde.

Оцю фантастичну песку написав Усавайльд, на споминах одній Англійці жінці якогось Бурмійського джентельмена. Він склав її жартма, від руки, мабуть біля 1894, коли працював над „Жінкою без значіння“. На жаль, оця „Бурмійська маска“ не має нічого спільного з його сальоновими комедіями, де іскриться дотеп. Вона належить радше до цього типу творів, що його „казки“ та „Сальоме“ — і займає між ними посереднє місце, — якщо ясно, слід придавати їй взагалі якенябудь літературне значіння. Сам Уайльд напевно не бажав би собі цього. Дуже жаль, що Уайльд не завдав собі ніякого труду, щоби зробити з вибраної теми літературний твір. Основою цієї дрібниці є гарненька історія, яка могла би бути сюжетом одної з його чарівних казок із „Шасного паревича“: це історія про бідну, гарну дівчину, напів Бурмійську — на пів — Італіянку, яка кохалася Бурмійському королю, є материню його двох синів, зрікається великого сердо королівського подружжя і навіть віддає йому в жертву своє життя. На цьому невеличкому зразку можна доглянути яку велику роллю грає в творі зусилля письменника, щоби надати своїй уяві відповідну форму — не в уяві, а на папері, в словах різьблених там, де повинні бути різьблені і нашіптвані, де повинні бути нашіптвані. Висвячуючи цю фантазію чарівній ламі, Уайльд казав, що бажав би бачити її, песу, відграну в її дами, город, в ясну ніч, коли небо є фіолетовим серпанком, а зорі як її жіночі очі. На жаль, песа неподібна ні до цього серпанку, ні до цих зір. Вона має лише гарну декоративну:

„Довкола є зібрані придворні, раби, що проганяють мух віяльцями, та раби навколішки, а в глибині сцени танцюють дівчата. Прапори, що колихаються у рівномірному ритмі, творять приємний подув. На великому золотому столі стоять золоті чарки та чаші наповнені ущертю овочами. Довкола емблеми Королівської Пави і Святого Білого Слона. Бурмійські музичні інструменти видають із себе обривистий та чарівний диссонанс. У вазах форми льотуса пишються квіти в усіх колірах, розлитих ніжними цятками. Скрізь орхідеї. Невимовно солідкі бурмійські пахощі куряться перед сценою. Соняшним сяйвом та коліром залитий красвид заливає змісли глядача...“

І так ціла песа. Лише декоративна.

О. Ордан.

З літературного руху на Світовій Україні.

„Культурно-громадське життя у Києві, здається, живе. Появляються нові видання, але все якось губиться в потоці російщини. Взагалі мається вражіння, що живеш не у Ки-

Іві — в У. С. Р. Р. — а немов в яко мусь російському центрі. До того ще не в єдиній на світі соціалістичній республіці, але серед найбільш здиференційованого різнокласового громадянства — це характеристика, вибита буквально з одного приватного листа, писаного три тижні тому з Києва, може служити коментарем до нижче поданих новинок із літературного руху на тому боці Збруча. Вражіння, яке вони могли викликати, наче би культурне життя під совітським режимом розвивається, як не мога краще, було цілком помилкове.

Товариство прихильників української мови, літератури й історії в Петербурзі заклалося під головуванням акад. В. Перетца зі співробітників Російської Академії Наук та з петербурзької професури. Тво почало вже працю й збирається випустити свій власний орган.

Нові публікації Української Академії Наук в Києві. Як повідомляють із Києва, Українська Академія Наук друкує під теперішню пору такі свої публікації: 1) акад. Д. Багалія: Українську Історіографію, 2) акад. А. Кримського: Історію Персії та її літератури, 3) Записки Історично-Філологічного Відділу. Т. II.

Повне видання писань М. Кобилянської друкує Київське Державне Видавництво. Редагує акад. С. Єфремов. Т. I. вже на друкований; Т. II. друкується.

Повне видання писань Л. Українки готується в Києві.

Збірне видання творів В. Короленка в українськiм перекладі видає Київське Державне Видавництво. Редагує акад. С. Єфремов.

жавне Видавництво. Редагує акад. С. Єфремов.

Нове видання „Пальмового Гилля“. Акад. А. Кримський приготував до друку нове видання свого „Пальмового Гилля“ ч. I. і II.

Совітські видання.

Т. Шевченко. КОБЗАРЬ 1861—1921. Скорочене ювілейне видання. Всеукраїнське Державне Видавництво. Харків, 1921.

Я. Тугендгольд. ФРАНЦУСЬКЕ МИСТЕЦТВО. XIX. СТОЛІТТЯ Державне Видавництво. Київ, 1921. Ст. 165. (21 цинкографія у тексті та 21 цинкографія на крейдянім папері).

Охорона дитинства. Офіційні й методологічні матеріяли по питаннях соціально-правової охорони дитинства. Видання Народного Комісаріату Освіти. Харків, 1922. Ст. 110.

Бібліографія.

Михайло Грушевський. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСИ. Т. VIII. Частина перша. Роки 1626—1638. Видання друге. Київ—Львів, 1922. ст. 335.

Михайло Грушевський. ВІД КУРУКІВЩИНИ до КУМЕЛЬЩИНИ (1626—1638). Історія України Руситому VIII. частина I. Видання друге. Київ—Львів, 1922. Ст. 335.

Михайло Грушевський. ХМЕЛЬНИЧЧИНА В РОЗЦВІТІ (1648—1650). Історія України Руситому VIII. частина III. Видання друге, повторене. Київ—Відень, 1922. Ст. 288.

М. Костомаров. ЧЕРНИГІВКА. Бувалиця XVII. віку. Переклад з передмовою В. Грінченка. Видання

друге. Видавництво „Ратай“. Київ—Львів, 1922. Ст. 227.

Ольга Кобилянська. СНИТЬСЯ. Навелі і париси. Ювілейне видання з передмовою д-ра Остапа Грисяя. Накладом „Української Видавничої Спілки“. Чернівці, 1922. Ст. 64.

Микола Струтинський. ПРИБИТІЙ ДОРОЗІ. Оповідання з часів війни. Видавництво Українського Народного Союзу в Америці. Джерзі Сіті, 1922. Ст. 301 + (2).

Микола Шраг. ДЕРЖАВА І СОЦІАЛЬНЕ ІЧНЕ СУСПІЛЬСТВО. Видання Українського Соціологічного Інституту. Київ—Львів, 1923. Ст. 224.

ЗБІРНИК МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДОПИСНО — ЛІКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА. Том XXI. Під ред. д-ра Володимира Левницького. У Львові, 1922. Ст. 1-0.

МАЛИЙ ЛІКАР. Гігієна для дітей з образками у віршах. По проєкті д-ра Олександра Баранського, збіршував Юра Шкрумалек. Образки арт. Олени Кульчицької. Ст. 32.

Гр. Марусин. ПАН ПИСАР. Песа на 3 дії з сільського життя. Друге поправлене видання. Львів 1922. Видавництво „Русалка“ Селянська Бібліотека. Стор. 52. Песа надається для наших аматорських гуртків.

СВАТАННЯ В НЕЩКАХ. Комедія на одну дію. Написав Сильвестер Калінець. Львів 1922. Вид. „Русалка“. Стор. 16.

Гайнріх Кривз. ЯК ПОВСТАЛА РЕЛІГІЯ І ВІРУВАННЯ В БОГІВ. В німецькій мові переклала П. Морозиха. Київ—Берлін, 1922. Ст. 180.

УКРАЇНСЬКЕ КНИГОЗНАВСТВО. Орган Гуртка бібліологів при Українській Господарській Академії в Ч. С. Р. Подєбради. 1922. Збірник ч. I, 2.

Зміст ч. 1-2: Л. Биковський, Українська бібліографія на еміграції; Л. Биковський, Книгозв'язання Л. Б. Бібліотекована Нац. б-ки України; Матеріали до історії українського бібліологічного руху; Показчик українських періодичних видань по книгознавству; Хроніка; Нові книжки й журнали.

Л. Биковський. Національна Бібліотека Української Держави. (1918—1921). Видання Союзу Українських студентів-емігрантів у Польщі. Щипіорно (Польща) 1922 р. Ст. 17.

Лев Гавдяк. Учебник руськов стенографії для ужитку школьного і приватного після системи Габельсбергера. Ужгород, 1922 р. Ст. 88.

ТОРГОВЕЛЬНА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ. Учебник для торговельних шкіл на Подкарпатській Русі. Написав д-р Ілько Цюкан, професор Державної Руської Торговельної Академії в Ужгороді. Ужгород. 1922. Ст. 2 + 272.

ДРУКУЄТЬСЯ песа Леоніда Андреева: ДНІ НАШОГО ЖИТТЯ в 4. діях. В перекл. Ол. Бабія Львів.

НОВИНА

Більше книжок вийшло в 1920 р. В „Українськiм Книгознавстві“ ч. 2 читаємо: Часопис „Le Droit d'auteur“ подєє відомості про розмір книжної продукції в 1920 р. Після нього найбільше книжок видано в Німеччині — 33.335, Англії — 11.004, Сполучених Державах Америки — 8.504, Франції — 6.351, Італії — 6.230 і т. д.

Курс грошей.

Львів, дня 17. листопада 1922.

Долари американські	15.850—15.950
Долари канадські	15.700—15.800
Марки німецькі	15.600—15.700
Лві румунські	13.450—13.550
Корони чеські	2.40—2.50
Австрійські тис. нов. ем.	2.15—2.30
„ сотки нов. ем.	2.00—2.20
„ 50 кор.	94.00—97.00
„ 20 кор.	92.00—95.00
„ 10 кор.	500.00—515.00
„ 1, 1 2-ки	49.00—510.00
„ сотки нов. ем.	500.00—600.00
„ 50 кор.	1.500.00—1.600.00
„ 20 кор.	50.00—60.00
„ 10 кор.	35.00—40.00
„ 1, 1 2-ки	18.00—20.00
„ сотки	9.00—10.00
„ 25-ки	0.40—0.50
„ дрібні	1.25—1.50
„ думські 1.000-ки	1.25—1.50
„ 250-ки	1.00—1.15
„ 100-ки	0.80—0.95
„ 50-ки	20.00—25.00
„ 25-ки	10.00—15.00
„ 10-ки	1.00—1.50
„ 5-ки	1.30—2.00
„ 2-ки	1.000.00—12.00.00
„ 1-ки	70.000.00—71.500.00
„ 500-ки	2.800.00—2.950.00
Золото.	
20 кор.	67.000.00—82.000.00
20 франк.	58.000.00—60.000.00
20 марк. нім.	67.000.00—69.000.00
фунти стерлінгі	54.000.00—54.500.00
10 рубль.	75.000.00—77.000.00
Долари	11.400.00—12.600.00
Срібло.	
Корони австр.	1010.00—1150.00
5 кор. австр.	4.800.00—4.905.00
Фльорин австр.	2.750.00—2.800.00
Рубль.	4.400.00—4.500.00
Копійка	20.00—20.50
Долари американські	10.000.00—10.500.00
„ 1/2 дол.	9.800.00—9.900.00
Долари канадські	9.600.00—9.700.00
„ дрібні	8.500.00—8.700.00
Лві румунські	950.00—970.00

личині та межах Польщі. На засіданню Виділу праці, відбутім дня 13. вересня рішено виділити одну чверть зібраної по сей день квати на допомогу емігрантам (головно хорім, дітям, на образвання молодіжи і т. п.) Так виділено із загальної суми 37 мільонів 176 тисяч, квоту 9,364.000 ма. до диспозиції секції допомоги емігрантам. Три останні частини зібраного гроша і все збіже рішено ужити виключно на допомогу Великій Україні. Дося вислано на Велику Україну живності на 1170 доларів. Зразу, доки не налагодано звязків, вислано живність через віденський Комітет за 450 доларів. Одначе дальші посилки на 720 доларів переслано через львівську філію „Ага“. Всі посилки вислані через Відень дійшли на місце призначення, а є вже також посвідки, що живність, вислана через львівську філію „Ага“ в більшості доручена На спілку з віденським Комітетом при визначній помочи канадійського Червоного Хреста у висоті 450 доларів, пересланих до Відня, закуплено для висилки на Велику Україну 330 паробува мужьського, жіночого, дитячого, 69 тузнів панчіх, скарпих, теплих рукавиць, 500 трикотажних блузок і курток (свєтерів), 50 теплих дитячих: убрань (на ціле тіло) і поверх сто штук білля. Цілий сей транспорт в одинайцяти скринях відходить під опікою делегатки бюра Навсена через Москву до Києва під адресою „Червоного Хреста“, де буде колегіально розділений не тільки на Київ, але й на другі місцевости. На основі рішення Виділу праці з дня 13. вересня починається львівський Комітет до сего закупна квотою п'яти мільонів марок.

Від дня 13. вересня зроста збірка о квоту около шести мільонів, присланих виключно з Америки та Ужгороду. Всі гроші, зложені в касах „Дністра“, „Красного Союзу Кредитового“ і „Земельного Банку“ у Львові. З сей квоти закупується безнастанно живність для висилки через „Ага“, а п'ять мільонів зарезервовано на евентуальний приїзд київських учених. Подібні

рахунки будуть оповіщені по переведенню контролі.

Нема сумніву, що весь запас скоро вичерпається, бо з України доходить трєвожні вісти про дальшій голод. Комітет свідомий того, що гроші зібрані на „Голодну Україну“ не сміють бути ужиті на иншу ціль. Збіжа вичікує дозволу на вивіз. Як би відмовлено, його продається на місці, а зв виручені гроші вишлеться живність через львівську філію „Ага“. — За Комітет: Юліан Романчук — голова, Кирило Студинський — заст. голоди.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАНКА до Красного Союзу Кредитового Львів, Ринком 10., ч. вил. ни. 40.000.

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

Чортків і Вигнанка, мп.: 112.714 збірка в церкві Вигнанка, 30.000 д-р Видран Мелитон, по 10.000 д-р А. Горбачевський і д-р Остап Юрчинський, 5.740 збірка в церкві в Чорткові, по 5.000 д-р В. Електрович, Проф. Масевич, Яківчук Онуфрій, Пігут Дмитро, Попельчук, Козольський Микита, Сонівський Ольга і Михайло, д-р Гринчишин Іван, Миронович Теоф., надрадник Стеблецький, 4.000 Штокало Яків, по 3.000 Чижда Антін і Олеськова Ірена, по 2.000 Осип Капустинський, проф. Коляняк, Маньовська Марія, Добромільський Денис, Федорович Елена, Яхницький Онуфрій, д-р Бачинський Теоф., О. Черний Мат., Ходик Микола, Левичька Анна, по 1.000 Маньовський Олександр, Пізюк Роман, проф. Навроцький, Вол. Птушевський, Велигорський Іван, О-пп Юрчак, Соробей Андрій, Сось Анна, Ульянський Ярослав, Перткевич Ст., Бачинська Наталя, рад. Смерчинський, Мимохід Іван, Плесай Йосиф, Боярська, Галиляк Іван, Король Іван, Драньновський, Клим Олекса, Франків Волод., Яскушка, Соха Волод.,

Плесай Теод., Беднарський Мих., Плесай Тома, Гриндула Онуфрій, Завадовський Петро, по 500 Гузар Іван, Касіян Осип, Кравчук Мафтей, Зайончковська Анна, Маркова, Голевич Гарасим, 577 Літинська Анна, по 300 Опайка Юлія, Яворський Яків, по 200 Корчинський, Калуський, Олексевич Гринько, 170 Гордій Кароліна, по 100 Петрушенко Параска, Кушій Олена, Мороз Антін, Месвощ Осип, Саварин Казимир

Бердо Чортків старий, 500 Яхницький Кипріан, 3130 Яхницький Кипр. збірка, по 1000 Сернєцька Текля, Моначковський Вас., Штокало Іван, по 500 Яхницький Волод., Опайський Андрій, Старовський Іван, Яхницький Антін, Стариак Прокіп, Галабурда Данило, Заболотна Зофія, Опайський Мартин, Дячишин Яків, Кульчицька Юстіна, Підручний Данило, Сернєцький Семко, Стець Гнат, Чайківська Зофія, Поновський Мет., Клебан Роман, Федорчук Фель, 400 Яхницький Василь, по 250 Дячишин Микола і Сороковський Олександр, по 200 Яхницький Яків, Гребенський М., по 100 Яхницький Микола, Курінь Семко, Дячишин Томко, Москаль Варвара, 140 Павлюк Стефан, по 100 Марія Волосінка, Андрій Матвій, Анна Ходоровська, по 100 Кушнір Федь, Михайло Семчишин, Дмитро Войтишин, Ілько Скриник, Михайло Голомей, Мих. Гребенюк, Магда Гавришок, Марія Стеблецька, Фрузіна Скриник, Кат. Хованець, Анна Матвій, Явдоха Скриник, Настасія Джегус, Марія Кошеда, Катерина Болдирчук, Антош Шєатицький, Ф. Сибелецький, Іван Ключай, Іван Козак, Микола Ключай, Мих. Стефанюк, Мих. Скриник, Мих. Гринчишин, Катерина Сташкевич, Марія Бойчук, Кат. Стеблецька, Олекса Голомей, Антошка Жарська, Анна Скрунська, Кат. Грубенюк, Михайлина Кушнір, Михайлина Скриник, Варвара Петришин, Михайлина Нєконечна, Параска Кришівська, Михайлина Ключай, Катерина Герца, Іванна Матвій, Анна Войчук, Магда Бала, Палагна Шевчук, Текля Скрунська, Іван Семчишин, Іван Скриник, Гринько Бойчук, Лев Багрий, Данило Ключай, Михайло Ключай.

Красний Комітет допомоги Голодній Україні!

у Львові подає до відома Громадянства, що широкий звіг з його діяльності, переданий редакції „Діла“ зацікавиться підчас ревізії в редакції. Тому обмежається Комітет на разі короткою вїсткою про свою роботу та про стан рахунків. По день 13. вересня ведено спільну збірку для допомоги Великій Україні та емігрантам, приміщення в Га-

Закрецький, Дмитро Кушнір, Василь Козак, Петро Герчак, Василь Рихлівський, Дмитро Данчук, Антошка Ружанська, Текля Скрупська, Вас. Ключай, Василь Наконечний, Ілько Петришин, Магда Стельмах, Анна Душенко, Катерина Скриник, Анна Вонсович, Магда Рудник, Анна Ключай, Олена Матвій, Петро Ключай і інші менше, як по сто марок.

Колиндяни: 2.500 Микола Явний, 2.000 Микола Козак, по 1.500 Іван Козак, Федь Забіяка, 1.350 Дмитро Білинський з родиною, 1.150 Михайло Гира, по 1.100 Вас. Явний з родиною, Осип Топольницький і родина, Михайло Шемлей, 1.135 Михайло Паливода, по 1000 Михайло Ірха, Крамер, Осип Шемлей, Меленовичева, Ст. Різник, Михайло Явний, Іван Білогоцький, Гнат Пахолків, Осип Чайківський, Петро Ляхман, Петро Івашківський, Петро Чайківський, Дмитро Пшеничний, Франко Грожака, Микола Пшеничний, Василь Семкович, Пилип Козак, кооператив "Єдність", 1.020 Федь Семкович і син, 900 Анна Козак, 800 Гаврило Солоника, 777 Федь Пшеничний, 760 Гнат Білинський, 730 Микола Ковальчук, по 700 Франц Ліпінський, Юрко Клим, 16.230 збірка з Калинівщини, 9.725 збірка в Старій Ягольниці, 8.106 Стара Ягольниця за продаж яєць, 100 Шумка Василь Угринь, 3.510 Шумка В. Угринь зб., 11.535 Черкащина збірка.

Білобожниця: по 1.000 Коструба Петро, Костів Осип, Підвисоцький, Турчин Яків Ілвів Осип, Гарасимів Павло, Попіл Микола, Н. Н., Федорівна Доміцеля, Гарасимчук Іларіон.

Шульганівка: 10.000 зб. в церкві, 6.000 о. Чубатий зі Старої Ягольниці, 5.000 Фіголь Михайло, 20.000 Улашківці і Заболотівка зб., 1000 о. Василюк з Угриня.

Шманьківці 6.320 збірка в церкві.

Полівні: 5.000 о. Ілія Кливан, 3.072 збірка, 180 Федорців Юрко з Шульганівки.

Давидківці: 5.000 о. Іван Грабовецький, 1.020 Наконечний Ів., по 1000 Лабієва Ольга, Р. Грабовецька, Голомей Дмитро, Скриник Яків, Лисиця Василь, Наконечний Ілько, Синюк Михайло, Герчак Гр., Наконечний Петро, Войтишин Демко, Волосіянка Марія, Мазуркевич Ілія, Гавришок Василь, 1.100 Герчак Марина, 610 Антох Шевчук, по 500 Хлюка Федь, Волошук Микола, Наконечний Адам, Рихлівський Іван, Волосінка Михайло, Герчак Явдох, Петришин Федь, Михайло Скриник, Бойчук Дмитро, Краснопорка Іван, Войтишин Іван, по 400 Стеблецький Петро, Войтишина Дмитро, по 300 Юник Дмитро, Мазуревич Лев, Бойчук Марія, Петро Гребенюк, 240 Герчак Параске, по 200 Сцібан Магда, Н. Юзефович, Анна Стефанюк, Марія Крупник, Антон Гринишин, Ілько Грубенюк, Василь Сцібан, Іван Душенко, Мих. Матвій, Герчак Мих., Осип Наконечний, Роман Слонь, 150 Яків Кушнір, 130 Іван Герчак, по 120 Антон Міштак, Анна Стеблецька, Анна Слонь, Ілько Ключай.

Біла Чортківська: 57760 за продане збіжжя, 100 Провальний Петро.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ
Д-р Євген Давидяк
веде канцелярію 1-4
у ЛЬВОВІ, вул. ВІРМЕНСЬКА 19.

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. Українська Бесіда у Львові, (Шашкевича 3).

В суботу, 18. п. м.: "ГРІХ" драма на 3. дії В. Винниченка.

В неділю, 19. п. м. о год. 3. копол. для шкільної молоді: "ТАРГІФ" комедія на 4. дії Ж. П. Монієра. — О год. 7. веч.: "ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ" оперета на 3. дії Фр. Легара.

Дрібні оголошення.

СПІЛЬНОГО помещання при українській родині пошукує ремісник Українець. Бажано в передмісті. Ласкаві оголошення 1055 адм. "Свободи" для У. С. С. 1-1

ПРАВНИК з двома іспитами, канцелярщик і табулярист, глядає собі за заняття як референт адвокатури найраше у адвоката. Зголошення До "Свободи" для "Юриста". 1045 2-2

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

Білету пролає раніше "Народня Торгола". В ведлі від год. 10-12 і 2-7 в каса театру. XXV. 2-2

Архикатодральний уряд парохіальний повідомлює українське громадянство і запрошує на Торжественну Службу Божу, яка відправиться в неділю дня 19. III. о год. 10-й в храмі св. Юра на намірненне ВПреоєв. Митрополита, за Його видоровлення і за щасливий Його поворот.

КОНКУРС для емігрантів Українців. Цим оголошую конкурс на 2 премій: I. — 70.000 і II. — 30.000 мп. — за виготовлення проекту колоди гральних карт з 36 штук в українському стилі. Вимоги: 1) Автор повинен бути емігрант Українець. 2) Проект потрібно виконати акварелю. 3) Проектна карта повинна в 3-4 рази перевищувати розмір звичайних карт. 4) Лицевий бік карти, особливо у фігур, повинен відповідати українській символіці при ворожінню нпр. нещастя, добробут і т. и. 5) Виворот карти повинен бути зразком українського національного орнаменту або вишивки. 6) Залізаю за собою право запрошення журі. 7) Проект потрібно запечатати в пакет, а з другий пакет вложити картку з імям, прізвищем і адресою автора; обидва ці пакети вложити в спільний третій пакет, який повинен бути запечатаний і заадресований: Warszawa Aleje Jerozolimskie 33 m 2, Biuro pomiarów, Konstanty Kutuło. 8) Всі надіслані проекти буде переховано і в свій час передано до Київського Музею. 9) Останній день здачі проекту на пошті 28. лютого 1923 року. 10) Останній день висилки премій за ухвалені проекти 1-го квітня 1923 року. Закордонні українські часописи прошу передрукувати. — Кость Курило.

З нагоди вічання гр. О. Буї з гр. М. Кляківною яке відбулося дня 11. с. м. у Львові, зложили гості 890 мп. на "Рідну Школу", а "Кружок Забавовий" тов. "Зоря" 10.000 мп. на фонд "Оліки над українського ремісничою молодіжю". 1056

Замість желань з приводу вічання Степана Менішського з п. Лесею Виницькою складають на фонд увязнених 10.000 мп. Трищевькі. 10541 1-1

На "Рідну Школу" зложили: Кружок культ-просвіт. Збору інтернов. в Юзефові 50.000 мп. — Учт. Збір. держ. Учт. Семинаря у Львові 27.000 мп. замість вішня на домовну бл. п. Олексі Гайдукевича, за що складає подяку Головна Управа У. П. Т. XXV 1-1

П. Сафат Рубиневич нач. суду в Густі (Підкарпатська Україна) складає на політичних в'язнів до "Дістра" 100.000 мп., а іменно: Сафат Рубиневич 50.000, Анна Рубиневич 25.000, Богдан Рубиневич 12.500, Оксана Рубиневич 12.500 і визнає добрих людей до відповідних після змоги складок на сю ціль. 1-1

Винав складон з Литовки на фонд для в'язнів і інтернованих на книж. ч. 14.000. "Дістра" в маг. пол.: Вс. о. Михайло Паславський, декан 5.000, Іванна Свистунова 1000, П. Бучіна уряд. почт. 2000, Андзя Завадзка 2000, Іван Гавнас нотар 3000, д-р Володимир Кобільник лікар 3000, Василь Лопчак уряд. суд. 5000, Антін Завадзкий 1000, Онуфрій Мінко цівачь церковний 1000, Герасим Чубатий офіс. суд. 2000. — Разом 25.000. 4017 1-1

ЛИСТУВАННЯ.
(Залити і відповіді).

Анна Лисак з Юріяццою п. Корольівка повіт Борщів пошукує свого мужа Івана Лисака літ 47, родом з Ворзулиць пов. Заліщицьки, сина Федора і Марії Гладик, який в 1911 р. виїхав до Канади і від того часу не дає про себе ніякої вістки. — Хто би знав що про його мужа, прошу мене повідомити. Прощу також канадські часописи передрукувати се мое оголошення. 1047 2-3

Дрібні оголошення.

СПІЛЬНОГО помещання при українській родині пошукує ремісник Українець. Бажано в передмісті. Ласкаві оголошення 1055 адм. "Свободи" для У. С. С. 1-1

ПРАВНИК з двома іспитами, канцелярщик і табулярист, глядає собі за заняття як референт адвокатури найраше у адвоката. Зголошення До "Свободи" для "Юриста". 1045 2-2

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

100 моргів найліпшої чорної подільської землі в теребоваській повіті на продаж в цілости або частями, також в малх частях. Оферти до Адміністрації під "Америка". 1049 2-2

РУСАЛКА гарний малый календарик на 1923 р. повичється на днях з печатні в двох красках. Ціна за 10 помірників 3.000 мп., — "ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ" ціна 1.500 мп. з пересилкою 1.600 мп. Замовлення приймає: А. ОКПИШ, Львів, Кадецька 4. 1027 4-5

ДЛЯ книговодчиків дуже важкий підручник, 1500 мп., німецький або польський. Написав Шаргель, Раппапорта ч. 8. Проспект даром. 1028 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

967 15-2 АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський

веде адвокатську канцелярію з Підгаєць до Львова і веде її при ул. Косцюшка ч. 1 а біля "Народної Гостиниці".

АДВОКАТ І СБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію В ТЕРНОПІ, вул. 3. МАЯ ч. 5. (готель Адлера, побіч Нар. Торгола). 67 42-2

АДВОКАТ

Д-р Богдан Чайковський

в ПІДБУЖИ повернувся і веде канцелярію в домі бл. п. Дуба (давніше Євденція катастру). 1043

НОВІСТЬ! Замовляйте і купуйте великий фантастичний роман для кожного віку.

І. К. Доль: **Пропащий світ.**

Вінетка В. Січінського. — 40 прегарно виконаних ілюстрацій. — Сторін 244.

Замовляти в кожній українській книгарні. Таном у видавництві (адреса і Клим Чичка, Ринок 10., 1053 канцелярія "Рідної Школи"). 1-2

Ціна поодинокого примірника брош. 2.400 мп., опр. 3.400 мп. Висилка вільна за готівку.

Книгарні, базарі, кооперативні дістають при більших замовленнях відповідний рабат.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Пов. Тов. госп.-торг. "Народний Дім" в Ліску

відбудуться дня 3. грудня б. р. о год. 4. послід. в льокалі чит. "Просвіти" в Ліску, а на случай несприятливості відповідного числа членів того самого дня о год. 4.30.

Денний порядок:

1. Відчитання протоколу з востідних Заг. Зборів.
2. Відчитання звіту ревізії, переведеної Кр. Союзом Ревізіяни.
3. Звіт Управи в діяльності за 1921 р.
4. Удїлення Управі абсолюторії.
5. Розділ засків.
6. Зміна статуту.
7. Вибір членів Надзірної Ради.
8. Вибір членів Управи і заступників.
9. Внески і інтерпеляції.

1057 1-2 УПРАВА.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

виступають від вторга 14. листопада 1922. велику односерієву еротичну драму буйної фантазії на 6 дії п. з.:

Засуджений з острова Тіва

В головній ролі слааний американський артист HARRY CAREY.

НАРОДНІ СТРОЙ вшивни, амшивані мугани, запасни, виконув. XV купус і продас 1-20 мінюна спілка промислова "ТРУД", Львів, Ринок 39. (пл. дік).

Приспайте передплату!

Звичайний загальний збір

міської спілки промислової "ТРУД"

ст. зареєстр. з обм. порукою

відбудеться в понеділок дня 11. грудня 1922 р. о 3. год. з полудня в поміші стоваришена Ринок ч. 39. зі спідуючим денним порядком:

1. Відкриття і уконститування Збору.
2. Відчитання протоколу попереднього Збору.
3. Звіт Управлючої Ради в діяльності і білянсу за діл. роки 1919/20, 1920/21, 1921/22.
4. Звіт і внески Контрольної Комісії.
5. Ревізіоний Звіт Красного Союзу Ревізіяного.
6. Зміна статута кооператива в цілі угодження його з постановами нового кооперативного закону.
7. Вибір Управлючої (Надз.) Ради.
8. Означення висоти презентаційної марки для членів Надзірної Ради на 1922/23 р.
9. Внески і запита.

Рахункові записки вложеної для членів в канцелярії кооператива в урядових годинах. XV. 1-8

В случае несприятливості на означену дату приписаного §. 39. статута числа членів, відбудеться того самого дня о год. 4. з полудня другий Загальний Збір членів кооператива з тим самим денним порядком, якого рішення будуть правосильні без огляду на сідькість присутних членів.

Львів, 15. листопада 1922 р.

Шухевичева Герміна Гашкевичка Ірина
предсідничка. секретарка.

Коперник і Марусенька

виступають від вторга 14. листопада 1922. велику односерієву еротичну драму буйної фантазії на 6 дії п. з.:

Засуджений з острова Тіва

в головній ролі слааний американський артист HARRY CAREY.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.

З редакцію відповідає Ол. Куз'ма.